

Nr 72

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 30 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 53 av herr *Wahrendorff m. fl.* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att särskild varuskatt å gräddglass från och med den 1 januari 1962 inte längre må uttagas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 53.

I enlighet med utskottets hemställan i memorial nr 66 har riksdagen vid vårsessionen beslutat att uppskjuta behandlingen av de föreliggande motionerna till innevarande års höstsession.

Enligt 1 § förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt skall för vara, som är upptagen i en vid förordningen fogad förteckning, erläggas varuskatt, där varan tillverkas yrkesmässigt inom riket för avsalu eller för vidare bearbetning eller ock införes till riket. I nämnda förteckning är upptagna bl. a. choklad- och konfektyrvaror hänförliga till vissa angivna varugrupper. Beskattningen av nu ifrågavarande varor kan väsentligen sägas omfatta sötsaker och glass samt pulver och tabletter för beredning av läskedrycker.

Bestämmelserna i förordningen om särskild varuskatt är inte tillämpliga å bl. a. färdigställda, för hushåll, restauranger eller matserveringar avsedda efterrätter, helt eller delvis bestående av glass. Glass, som försäljes till konsumenter i särskild förpackning, är att anse som dessertglass och därmed undantagen från skatteplikt, om förpackningen innehåller minst 1/3 liter glass. Skatteplikt inträder först då dessertglass av återförsäljare delas i portioner om mindre än 1/3 liter.

Skatten skall utgå med 65 procent av varans beskattningsvärde, som i regel motsvarar det lägsta pris, som den skattskyldige betingar sig vid försäljning av varan i större poster till återförsäljare, varuskatten icke inberäknad i priset.

Frågan om upphävande helt eller delvis av varuskatten för glass har vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens behandling. Senast skedde detta i anledning av motioner vid 1958 års riksdagar. Sålunda yrkades motionsvis vid 1958 års A-riksdag att skatten å gräddglass skulle avskaffas. Motionerna avstyrktes av bevillningsutskottet i betänkande nr 8, som godkändes av riksdagen. Efter att ha erinrat om att 1952 års kommitté för indirekta skatter i sitt betänkande SOU 1957: 13 förordat ett upphävande av skatten å glass yttrade därvid utskottet bl. a.

I enlighet med vad från utskottets sida uttalades vid frågans behandling vid 1957 års riksdag, bör valet därför stå mellan att bibehålla nuvarande beskattning av glass och att helt avskaffa densamma. Liksom 1952 års kommitté anser utskottet starka skäl tala för ett upphävande av skatten å glass. Emellertid kan man inte — allra minst i nuvarande statsfinansiella läge — underlåta att fästa avseende vid det förhållandet att ett inte obetydligt skattebortfall skulle bli följden av en sådan åtgärd. Intäkterna av skatten å glass, som under senare år visat en inte oväsentlig ökning, beräknas av kontrollstyrelsen för år 1957 uppgå till omkring 14 milj. kr., varav mer än hälften hänför sig till gräddglassen. Härtill kommer att nya eller ökade indirekta skatter på sistone genomförts eller aktualiserats, varför frågan om glassbeskattningen kommit i ett delvis annat läge än tidigare. Det bör enligt utskottets mening inte ifrågakomma att samtidigt som andra varuslag drabbas av en skärpt beskattning upphäva skatten å glass.

Frågan om helt avskaffande av glass-skatten var föremål för prövning vid 1958 års B-riksdag i anledning av motioner i ämnet. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr B 8 avstyrkte bevillningsutskottet motionerna, därvid utskottet bl. a. anförde följande.

Enligt vad utskottet inhämtat användes vid glasstillverkningen årligen uppskattningsvis 1 000—1 200 ton smör. Härmed bör jämföras den beräknade totala årsproduktionen av smör inom riket, ca 90 000 ton. Med hänsyn till de speciella förhållanden, som påverkar konsumtionen av skattepliktig glass, är det tveksamt om en avveckling av skatten kan tänkas i någon nämnvärd utsträckning bidra till att den pågående ökningen av denna konsumtion sker i snabbare takt än eljest. Enligt utskottets uppfattning finns knappast fog för ett antagande, att ett slopande av glassbeskattningen skulle medföra att konsumtionen av gräddglass skulle bli av en sådan storleksordning att avsättningssvårigheterna för smörproducenterna blev nämnvärt mindre. Härvidlag torde en minskning av prisspanningen mellan smör och vegetabiliska fetter ha större betydelse.

Om enbart beskattningen av gräddglass avskaffades, skulle av allt att döma användningen av smör vid glasstillverkningen öka i viss omfattning. Som motionärerna själva påpekat och från riksdagens sida vid flera tillfällen framhållits skulle emellertid en dylik åtgärd ytterligare försvåra kontrollen av glassbeskattningen och den bör därför enligt utskottets mening inte vidtagas.

Det sagda innebär inte att utskottet i princip ställer sig avvisande till tanken på ett upphävande av skatten å glass, utan utskottet delar den tidigare från riksdagens sida uttalade meningen att denna beskattning av skat-

tetekniska skäl bör avvecklas. I betraktande av att glassbeskattningen för närvarande torde tillföra staten inkomster till ett inte obetydligt belopp, ca 14 miljoner kronor, ett belopp som av allt att döma tenderar att öka, bör avvecklingen emellertid ske i ett mindre pressat statsfinansiellt läge än det nuvarande. Hänsyn bör även tas till att under våren nya varuslag — varibland även socker, som får anses vara ett mer oumbärligt livsmedel än glass — träffats av indirekt beskattning.

I en till chefen för finansdepartementet ställd, den 14 juli 1960 dagtecknad skrift har Sveriges Glassindustriers Riksförbund anhållit att bestämmelserna om skatt å glass måtte bli föremål för en teknisk revision samt att denna företas med största möjliga skyndsamhet. Förbundet har därvid framhållit som sin mening att skatten på glass borde upphävas. Då det emellertid med hänsyn till det statsfinansiella läget inte syns förbundet antagligt att statsmakterna under nu överskådlig tid kommer att biträda kravet på ett upphävande av skatten, har förbundet ansett sig åtminstone böra hemställa om en revision av hela skatteförfarandet för undanröjande av de tekniska brister som måste anses vidlåda detsamma i fråga om såväl beräkning av skatten i det särskilda fallet som också redovisningen därav hos de skattskyldiga. Översynen bör ha till riktpunkt att åstadkomma förenklade och förenhetligade bestämmelser att gälla all inom landet yrkesmässigt försåld glass.

Kontrollstyrelsen och statens jordbruksnämnd har vidare i skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 mars 1961 gjort framställning om råvarusprisutjämning för glass samt om viss omläggning av beskattningen av denna vara. Därvid har föreslagits att en särskild utjämningskatt införes, omfattande all glass, samt att den särskilda varuskatten å glass omlägges så att den likaledes drabbar all glass. Omläggningen borde ske så att varuskatten kom att utgå med visst belopp per liter. I skrivelsen uttalas att en sådan teknisk omläggning av glassbeskattningen länge syns vara den lämpligaste utvägen för att råda bot på de mycket besvärliga gränsdragningsproblem som föreligger vid nuvarande regler.

I de förevarande motionerna framhålles inledningsvis att konsumtionen av glass under senare år ökat kraftigt. Enligt uppgifter har glassförbrukningen under den senaste tioårsperioden tiodubblats. Glassen har sålunda fått allt större betydelse som livsmedel. På grund av den höga beskattningen föredrar allt fler tillverkare av glass att vid framställningen övergå från högklassiga mjölkprodukter till andra fettämnen, såsom margarin, fettemulsion etc. Denna utveckling måste betecknas som högst olycklig, inte minst med hänsyn till den ökade konsumtionen, som otvivelaktigt kräver att kvaliteten på glassen är så hög som möjligt. Även från jordbruksnäringens synpunkt måste det anses olyckligt med en sådan utveckling, då den minskar

inhemsk avsättning på mjölkprodukter. Med hänsyn till glassbeskattningens konsekvenser och till att skatt inte utgår på hushållsglassen är det enligt motionärernas mening motiverat att all skatt på gräddglass slopas.

Det önskvärda vore att i enlighet med vad kommittén för indirekt beskattning rekommenderat helt slopa den särskilda glassbeskattningen. Från statsfinansiell synpunkt synes det emellertid inte välbetänkt att nu förorda en så vittgående åtgärd. Det är emellertid angeläget och rimligt att den särskilda skatten på gräddglass slopas från och med år 1962. För budgetåret 1961/62 kan ett slopande av denna skatt på gräddglass från nämnda tidpunkt beräknas minska statsinkomsterna med 5 å 6 miljoner kronor. De kontrolltekniska svårigheter som kan uppstå genom slopande av enbart skatten på gräddglass torde inte vara oöverstigliga. Till detta kommer att problemet knappast kan gälla för en längre tid, eftersom man har skäl utgå ifrån att den särskilda glasskatten inom överskådlig tid helt skall kunna avskaffas.

Utskottet

Enligt förordningen den 25 maj 1941 om särskild varuskatt utgår skatt för glass, liksom för andra skattepliktiga choklad- och konfektyrvaror, med 65 procent av varans beskattningsvärde. Detta värde är i regel lika med det lägsta pris — varuskatten inte inberäknad — som den skattskyldige betingar sig vid försäljning av varan i större poster till återförsäljare. Från skatteplikt undantages bl. a. färdigställda, för hushåll, restauranger eller matserveringar avsedda efterrätter, som helt eller delvis består av glass. Enligt kontrollstyrelsens föreskrifter uttas inte den särskilda varuskatten vid försäljning av lösglass till återförsäljare, om köparen avlämnar ett på tro och heder tecknat intyg att inköpt glass endast kommer att användas för tillverkning och försäljning av efterrätter. Glass, som försäljes till konsumenter i särskild förpackning, är att anse som dessertglass och därmed undantagen från skatteplikt, om förpackningen innehåller minst 1/3 liter glass. Skatteplikt inträder först då dessertglassen av återförsäljaren delas i portioner om mindre än 1/3 liter.

I de förevarande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att särskild varuskatt inte vidare skall uttas å gräddglass från och med den 1 januari 1962. Till stöd för yrkandet har bl. a. anförts, att den höga glassbeskattningen medfört, att allt fler producenter övergått till att vid tillverkningen använda andra fettämnen än mjölkprodukter. Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser sig motionärerna inte kunna förorda att beskattningen å all glass för närvarande slopas.

Utskottet får till en början erinra om att statens inkomster av den sär-

skilda varuskatten på glass under år 1960 utgjorde ca 18 milj. kronor och att skatten under innevarande år kan beräknas inflyta med ungefär samma belopp. Även om — såsom utskottet framhållit då frågan om glassbeskattningen tidigare varit föremål för riksdagens prövning — vissa skäl kan anföras till förmån för ett helt avskaffande av denna skatt, bör inte bortses från att en sådan åtgärd skulle föranleda ett inte oväsentligt skattebortfall, vilket skulle kunna få till följd att mer angelägna skattereformer måste anstå.

Motionärerna har inte heller ifrågasatt att glassbeskattningen för närvarande skulle avskaffas utan begränsat sig till att yrka att skatten å gräddglass måtte borttagas. Utskottet vill framhålla att en svaghet med glassbeskattningen i dess nuvarande konstruktion är att vissa svårigheter föreligger att utöva en effektiv kontroll. Även om förhållandena härutinnan något förbättrats under senare tid genom att glasstillverkningen alltmer koncentrerats hos stora producenter, kvarstår dock betydande kontrollsvårigheter. Den av motionärerna föreslagna åtgärden att undanta gräddglass från skatt men behålla skatten på annan glass skulle otvivelaktigt ytterligare accentuera dessa svårigheter.

Kungl. Maj:t har för närvarande för prövning två framställningar rörande glassbeskattningen. Sålunda har kontrollstyrelsen och statens jordbruksnämnd gemensamt föreslagit råvaruprisutjämning för glass samt viss omläggning av den särskilda varuskatten för glass. Vidare har Sveriges Glassindustriers riksförbund anhållit att bestämmelserna om särskild varuskatt på glass måtte bli föremål för en skyndsam teknisk revision. I avvaktan på Kungl. Maj:ts ställningstagande till berörda framställningar, vari begäres genomgripande ändringar i glassbeskattningen, bör enligt utskottets mening någon ändring från riksdagens sida inte vidtas i reglerna för denna beskattning.

Med det anförda avstyrker utskottet de föreliggande motionsyrkandena.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 30 av herr Thorsten Larsson m. fl. och II: 53 av herr Wahrendorff m. fl. om upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 31 oktober 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg*, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, Gustaf Elofsson, Oscar Carlsson*, Yngve Nilsson, Hellebladh och Kronstrand*; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Kollberg, Nilsson i Svalöv*, Vigelsbo*, Wiklund i Öjebyn, Gustafson i Göteborg, Asp, fru Holmqvist samt herrar Stiernstedt och Carlsson i Västerås.

* Icke närvarande vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Hagberg, Gustaf Elofsson, Yngve Nilsson, Kronstrand, Kollberg, Nilsson* i Svalöv, *Vigelsbo, Gustafson* i Göteborg och *Stiernstedt*, vilka ansett *dels* att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke å sid. 5, som börjar med orden »Motionärerna har», bort ha följande lydelse:

Motionärerna har heller inte ifrågasatt att glassbeskattningen för närvarande skulle avskaffas utan begränsat sig till att yrka att skatten å gräddglass måtte borttagas. Utskottet vill framhålla att en svaghet med glassbeskattningen i dess nuvarande konstruktion är att vissa svårigheter föreligger att utöva effektiv kontroll. Även om förhållandena härutinnan något förbättrats under senare tid genom att glasstillverkningen alltmer koncentrerats hos stora producenter, kvarstår dock betydande kontrollsvårigheter.

Utskottet vill erinra om att Kungl. Maj:t för närvarande för provning har två framställningar rörande glassbeskattningen. Sålunda har kontrollstyrelsen och statens jordbruksnämnd gemensamt föreslagit råvaruprisutjämning för glass samt viss omläggning av den särskilda varuskatten för glass. Vidare har Sveriges Glassindustriers riksförbund anhållit att bestämmelserna om särskild varuskatt å glass måtte bli föremål för en skyndsam teknisk revision. Utskottet, som i likhet med motionärerna finner en avveckling av den särskilda varuskatten å gräddglass synnerligen angelägen, anser att det i motionerna väckta spörsmålet bör prövas vid Kungl. Maj:ts ställningstaganden till berörda framställningar, vilka avser att åstadkomma genomgripande förändringar i glassbeskattningen. Härvid utgår utskottet från att ifrågavarande ställningstaganden sker inom sådan tid att förslag angående borttagande av den särskilda varuskatten å gräddglass kan föreläggas nästa års riksdag.

dels ock att utskottet bort hemställa,

att riksdagen — i anledning av de likalydande motionerna I: 30 av herr Thorsten Larsson m. fl. och II: 53 av herr Wahrendorff m. fl. — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till 1962 års riksdag angående upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass.